

AZ ÉLŐ ISTEN

Zsolt 42, 3—4

A történelem hajnalhasadásának világosodó horizontján az ember töprengve, tűnődve teszi fel magának a kérdést: ki és milyen Isten? az én Istenem; aki életet adott, kezében tart, vezet, megmozdul az én kiáltásomra, lehajol hozzám, hogy magához emeljen.

Ki az Isten, milyen az Isten, hol van az Isten? A legnagyobb kérdések, melyeket már az öneszmélés pillanatában feltett magának az ember, s azóta is naponta megszületik és utat tör magának millió és millió emberi lélekben. Az emberi öntudat hajnalhasadása óta hangzanak e kérdések és megszűnni nem fognak soha, amíg ember él a földön. E kérdésekben benne van emberségünk, istenfiúságunk bélyege, az ember kiolthatatlan Isten utáni szomja. E kérdésben az emberi lélek évezredek útján: fájdalmas tapasztalatai és csalódásai között is, nagyraihivatottságáról, istenfiúságáról beszélnek. Ahol egyszer elhangzanak, visszhangjuk mindig ott marad a lélekben, s az ember csak akkor nyugszik meg, ha önmagának válaszolt e kérdésekre. Válaszaink milyensége életünk irányáról, minőségéről beszélnek.

E kérdéseket veti fel az ember az élet hajnalán dadogva, remegve: nagy sziklák tetején, folyók partjain, források mellett és mindazokon a helyeken, ahol Isten jelenlétét sejtette. E kérdések hangzottak a kultushelyeken és hangzanak ma is az Isten tiszteletére épített ezer és ezer templom szószékén: Ki és milyen az Isten? Hol van az én Istenem?

E kérdésekre a legtalálóbb feleletet Jézus adta meg: Isten a mi szerető Atyánk. Az emberiség számára Istent, mint Atyát Jézus fedezte fel. Egész életét betölti, áthatja az Atya szeretetének boldogító, feltétlen hatalma. Minden eltölpül, elveszti jelentőségét vele szemben, számára valóság lesz az egész életét átható és boldogító istenélmény: az Atya jelenléte. Lelke annvira ráhangolódik az Isten akaratára, hogy teljesen azonosul vele: „Én és az Atya egy vagyunk.“ Nála nélkül nem tud és nem akar élni. Isten atyaságának evangéliuma Jézusban életerővé lett. Egész életében végigkísérte az a boldogító tudat, hogy az Atya vele van. Ez a tudat adott erőt prófétai munkájához, ez készítette az elkerülhetetlen órákban erre a kijelentésre: „Nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van.“ Élete bekapcsolódik az ő mennyei Atyjába, s ez a szent kötelék nemcsak megtartja, hanem mind közelebb és közelebb emeli Istenhez.

Az evangéliumokat olvasva, Isten atyaságában felfedezem a kifoghatatlan jóságot, szeretetet és életet. Isten atyasága eloszlatja bennem a félelem és kicsinység érzését. Milyen nagyszerű érzés, ha elgondolom, hogy az én Atyám személyesen érdeklődik az én életem iránt.

Milyen nagyszerű tudni azt, hogy Isten a világmindenség Istene, de ugyanakkor az én Atyám is, aki szeret engem, törődik velem, gondot visel rám.

Vannak idők, amikor mint ködbevesző hegycsúcs, eltűnik az ember látóhatáráról az Isten arca, hogy aztán mint a vihar után kitisztult horizonton még tisztábban, fényesebben hivatagóbban álljon előttnk.

Az egyházi beszédem alapjául vett bibliai versben a zsoltáriró azt az örök igazságot fogalmazta meg személyes formában, hogy az emberi lélek megcsonkítottnak, elhagyatottnak, elveszettnek érzi magát Isten nélkül, hogy a szomjúság bennünk kiolthatatlan Isten után: „Isten után szomjúhozik a lelkem, az élő Isten után; mikor mehetek el, hogy megjelenjek Isten előtt?” Isten lelkének hordozói vagyunk, ezért nála nélkül élni nem tudunk. Az élet kemény küzdelme, ezeryi gondja néha elfeledteti velünk Istent, hogy aztán újra emlékeztessen, hogy nem kerülhetjük ki őt a világ útjain; lépten-nyomon beleütközünk, mert tele van a jelenlétével az ég és a föld. Róla beszélnek a csillagos ég, a ringó kalásztenger, a felkelő nap, róla beszélnek értelmünk, érzelmünk és lelkünknek legmélyebb és legünnepélyesebb sejtelmiei. A lélekben, a lelkünkben hordozzuk a benne való hitnek forrását. Mint ahogy az ember nem tagadhatja meg szüleit lélekcsonkulás nélkül, úgy istent sem tagadhatja meg lelki életének károsodása nélkül. Az élet csak úgy egész élet, az ember csak úgy egész ember, ha szüntelenül érzi összeköttetését Istennel.

Erről beszél Clervauxi Bernát vallomása is: „Kérdezitek tehát, honnan tudtam mégis, hogy jelen van? Élet Ő, maga az élet! S alig hogy belépett, felrázta aluszékony lelkemet, megindította, meglágyította, megsebezte kökémény, beteges szívemet... Mikor eltávozott, mindennek helyébe bizonyos bágyadság, hidegség kezdett lépni, mint mikor a forrásban levő fazéktól elvonják a tüzet.”

Az életben vannak alkalmak, amikor viharos erővel keríti hatalmába lelkünket a vágy, hogy válaszoljunk életünk nagy kérdéseire: honnan jöttünk és hová megyünk? Mi a mi hitünk Istenről, emberről, a világról? Mik a céljaink és tulajdonképpen mit jelent számunkra az élet? Különösen a nagy, gazdag, érzékeny lelkekben születik meg a gondolat kényszerítő erővel, hogy ezekre a kérdésekre válaszolni kell és válaszolnak is életükkel és alkotásaikkal.

Ahogy Dosztojevszkij ismerte az emberi lelket, úgy ismerte Tolsztoj az életet. Írásaiban lázasan keresi a választ az ember örök nagy kérdéseire: mik lehetnek életünk helyes céljai? Mi értelme van az életnek? Életében volt egy válságos szakasz, amikor sokat foglalkozott az öngyilkosság gondolatával: „Ez év egész folyamán, mialatt csaknem szüntelen azt kérdeztem, miképpen vessek véget szomorúságomnak, kötéllel-e vagy golyóval, mindez idő alatt ideáimnak mindama mozgásai mellett, szívem egy másik sóvárgó vággyal epedett. Ezt én nem tudom másképp nevezni, mint Isten utáni szomjazásnak. „Tolsztojnak három évébe került, hogy a „segítő Valaki“ segítségét megtalálja: „Emlékszem egy napon, kora tavasszal, egyedül voltam az erdőben... gondolatom ahhoz tért vissza, amivel ezalatt a három év alatt folyton foglalatzkodott —, az Isten kereséséhez, de miképp is jutottam az ő gondolatára, kérdeztem magamban... És ezzel a gondolattal ismét élet után törő boldog sóvárgás támadt bennem. Minden fölébredett énbennem és értelmet nyert. Miért kutatok tovább? Kérdezte bennem egy hang. Ő itt van. Ő, aki nélkül az ember meg nem élhet. Istent elismerni, és élni egy és ugyanaz a

dolog. Isten az, ami az élet. Jól van hát: élj, keresd Istent, mert nála nélkül életed nem lesz.“

Tolsztoj hosszas töprengés, vívódás után megtalálta Istenét, s ezzel együtt megtalálta életét. Mint ahogy a reggeli ködös szürkéségből a felkelő nap sugarainak fényében kibomlik a láthatár, úgy születik meg lelkében a nagy felismerés: Isten nélkül az út sehova sem vezet, Isten nélkül élni nem lehet.

Előbb-utóbb minden ember szembetalálja magát a gondolattal, hogy tisztázza viszonyát Istennel.

A természet minden szépsége, a napnak ragyogása ki nem elégít, mert lekednek más szépség és világosság is kell. Mindent bírhat az földön: hírt, nevet, dicsőséget, gazdagságot, de ha elveszítetted Istened, mégis szegény vagy. A föld minden kincse, a test minden élvezete lelket ki nem elégíti; mert van benned valami, ami kielégülést nem talál, ami Isten után sir, epekedik, szomjazik.

„Mint a növény a földön, úgy nyugszik az ember Isten kebelén, kifogyhatatlan kút táplálja életét.“ (Emerson) Ha eldugulnak és megszakadnak azok az erek, melyek e kifogyhatatlan kúttal összekötnek minket, kopár sivatag lesz életünk. Az élet csak így nő egészsé, az ember csak úgy lesz egész emberré bennünk, ha rátalálunk Istenre, ha egész életünket áthatja, betölti az a boldogító tudat, hogy veled, általa és benne élünk. Ámen.

A HŰSÉG KÖTÉSÉBEN, SZENVEDÉSEK SZORÍTÁSÁBAN

Dán 6.10

„Nincs nagyobb kín, mintha az ember elveszíti hazája földjét“ — vallja Euripidész. E mondás keserű igazságát tapasztalta meg a fogságba esett Dániel rabságba hurcolt társaival.

Salamon temploma romokban hever, Jeruzsálem körül a falakat földig rombolta az ellenség; olyan a város, mint egy kitakart, védtelen emberi test. Az otthon maradtak a fogságba hurcoltakat, a foglyok otthoni szeretteiket, elveszített szabadságukat siratták. Olyanok Dánielék, mint kitépett fiatal fák, amelyeknek gyökerei a földbe szakadtak.

A foglyokat osztályozzák; az előkelő származású, eszes ifjakat, akikben „semmi fogyatkozás nincsen“, kiválasztják, hogy a királynak szolgáljanak, a többi pedig kétkézi kemény munkára fogják. A kiválasztottak a király ételét és italát kapják. E megkülönböztetés fejében azt várják tőlük, hogy felejtsek el múltjukat, a hazafutó utat, felejtsek el Istenüket.

Nabukodonozor, a mindenkitől rettegett király álmodást lát, melyet az udvarában levő bölcsek nem tudnak megfejteni. Az ókori ember hitt abban, hogy az álomban az istenek kijelentik akaratukat, hogy az álomban rejtélyes formában megjelennek a jövő eseményei. Az álomfejtőknek minden ókori népnél nagy tekintélyük volt. Bizton számíthatott a